

INKLUZIVNA POLITIKA TAKSI PREVOZA U BEOGRADU

UVOD

Ovaj politika će predstaviti kakva je situacija u vezi sa lokalnim taksi prevozom u gradu Beogradu, koji su problemi, mane, načini prevazilaženja problema, mogućnosti i rešenja da taksi prevoz bude pristupačan za sve. Cilj politike jeste da se instrumenti politike koje kreiraju okruženje za obavljanje taksi prevoza u jedinici lokalne samouprave budu takvi da se postigne pristup usluga taksi prevoza za sve kategorija stanovništva uključujući i osobe sa hendikepom koje koriste kolice i roditelje sa decom u kolicima.

Ova politika polazi pre svega od sprovedenog istraživanja koje je pokazalo da nijedno taksi udruženje ne raspolaže vozilom koje je prilagođeno prevozu korisnika kolica, odnosno osoba sa hendikepom koje koriste kolica. Takođe, u novembru 2022. godine Udruženje studenata sa hendikepom (sada Akademska inkluzivna asocijacija) je izvršilo situaciono testiranje diskriminacije prema osobama sa hendikepom korisnicima kolica u pružanju usluga taksi prevoza. Na osnovu situacionog testiranja utvrđena je diskriminacija u svih 47 situacija i podneta je pritužba Povereniku za zaštitu ravnopravnosti protiv 47 taksi udruženja iz 11 gradova širom Republike Srbije.

JAVNE POLITIKE I REŠAVANJE DRUŠTVENIH PROBLEMA

Javne politike rešavaju probleme (Goodin; Rein; Moran, 2008: 26). Javna politika je aktivnost vlasti kao odgovor na društvene probleme (Đorđević, 2009: 15). Društveni problem je stanje koje je za javnost neprihvatljivo pa stoga traži intervenciju, promenu datog stanja i rešenje (Craft; Furlong, 2004 prema Đorđević, 2009). Za rešavanje određenih problema je zadužena država, a za druge opet lokalne vlasti, pa se

u skladu sa podelom nadležnosti i određuju uloge svakog od aktera vlasti (Đorđević, 2009: 15). Ovo je bitno naglasiti, jer je tema koju smo uzeli da obrađujemo i istražujemo pre svega u nadležnosti lokalnih vlasti. Razumevanje javnih politika nije kompletno ni bez razumevanja institucija koje kreiraju javne politike (Cairney, 2012: 69).

Problemi javnih politika mogu biti rešavani na različite načine. U tom kontekstu se otvara mogućnost da određenu politiku kreira vlast (država i/ili lokalne vlasti), da se nalaženje rešenja za određene socijalne probleme prepusti delovanju tržišnih zakona ili da se otvori više opcija, a i da se konačno prepusti pojedincu da kreira sopstveni izbor prema svojim potrebama (Đorđević, 2009: 16).

Jedan od principa na kome se zasniva ekonomija, jeste da su vlade ponekad u stanju da poboljšaju tržišne ishode. Iako tržišta predstavljaju dobar način organizacije ekonomske aktivnosti, od ovog pravila postoje i neki važni izuzeci (Mankju, 2007: 10). Dva su glavna razloga za vladinu intervenciju u ekonomiji. Jedan je tzv. tržišni neuspeh, koji predstavlja situaciju u kojoj samo tržište ne uspeva da postigne efikasnu alokaciju resursa (efikasnost). Drugi razlog za vladinu intervenciju jeste **pravičnost raspodele** (Mankju, 2007: 11). Upravo iz tog razloga, vlade (ili lokalne vlasti) često kreiraju politike koje utiču na tržište tako da se obezbedi pravednost u društvu (pravednost položaja svih društvenih grupa). U ovom kontekstu je važno naglasiti da je to upravo zadatak države i lokalnih vlasti u vezi sa našom politikom jer je istraživanje pristupačnosti taksi vozila pokazalo da je ishod postojeće politike nepravedan i diskriminatorski nastrojen prema određenim društvenim grupama (osobe sa hendikepom koje koriste kolica i roditelji sa decom u kolicima). U skladu sa tim, kroz izmene politika ćemo predložiti instrumente kojima se obezbeđuje pravičnost politike taksi prevoza i njena pristupačnost svim osobama u gradu Beogradu (ili onima koji posećuju grad Beograd).

ISTRAŽIVANJE O DOSTUPNOSTI TAKSI PREVOZA U GRADU BEOGRADU OSOBAMA SA HENDIKEPOM KOJA SU KORISNICI KOLICA

U pokušaju da se dođe do podataka o broju taksi vozila koja su dostupna osobama sa hendikepom koja su korisnici kolica, istraživanje smo usmerili na četiri nivoa:

1. Traženje informacija od Sekretarijata za javni prevoz gradske uprave grada Beograda, Sektor za taksi prevoz

Cilj: dobiti informacije o broju taksi vozila u gradu Beogradu koji su prilagođeni za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica

Instrument: Zahtev za informacije od javnog značaja

- Koliko ukupno taksi vozila (taksi prevoznika/preduzetnika) je registrovano u Beogradu;
- Koliki je broj taksi vozila koji su registrovani, a koji su prilagođeni za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica

Status: dobijen odgovor od Sekretarijata za javni prevoz – Grada Beograda, Sektor za taksi prevoz (odgovor: IV-01-031.1-10/2022 od 13.05.2022. godine) da:

- nijednim aktom koji se odnosi na rad taksi prevoza, kao zahtev ili uslov, nisu posebno razmatrana vozila koja su prilagođena za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica;
- kako to nije poseban zahtev niti uslov da bi vozilo ispunilo uslove da se njime obavlja taksi prevoz ne vodi se ni evidencija o takvim vozilima, pa ne posedujemo tačan podatak o broju istih;
- ako vozila koja su prilagođena za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica ispunjavaju ostale uslove definisane Odluka o taksi prevoz i Pravilnikom o ispitivanju pogodnosti i klasifikaciji taksi vozila ne traže se nikakvi dodatni uslovi niti sertifikati kako bi takva vozila dobila potvrdu za rad.

2. Traženje informacija od udruženja i taksi preduzetnika koja su pružaoci taksi usluga

Cilj: dobiti informacije od taksi udruženja i taksi preduzetnika o broju vozila prilogađenih za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica. Podaci o taksi udruženjima dobijeni od strane Sekretarijata za javni prevoz – Grada Beograda, Sektor za taksi prevoz.

Instrument: Zahtev za informacije od javnog značaja

- Koliko ukupno taksi vozila (taksi prevoznika/preduzetnika) obuhvata vaše udruženje;
- Koliki je broj vozila u vašem udruženju koji su prilogađeni za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica;
- Ukoliko imate vozila koja su prilogađena za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica, da li na koji način imate istaknuto negde tu informaciju (na sajtu/aplikaciji/u reklamama);

Status: od ukupno 38 taksi udruženja kojima je poslat zahtev za informacije od javnog značaja, dobijeno je 3 odgovora. Jedan od taksi udruženja koje samo zastupa interese taksija (nema svoja vozila) i dva taksi udruženja (Deluxe taksi i Ok Cammeo taxi doo) da nemaju nijedno vozilo koje je prilogađeno za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica. Poslato je 35 žalbi Povereniku za informacije od javnog značaja. Nakon žalbi, dobijeno je još 4 odgovora (Moj taksi Kole doo, Aurora taksi klub, Beogradski poslovni taksi i Radio taksi Inbaco doo) da nemaju nijedno vozilo koje je prilogađeno za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica.

3. Prikupljanje informacija telefonskim pozivima svim taksi udruženjima od strane istraživača da se proveru na taj način da li imaju uopšte vozila prilogađena za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica

Cilj: dobiti informacije od taksi udruženja i taksi preduzetnika o broju vozila prilogađenih za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica.

Instrument: telefonski pozivi

Status: na istraživačke pozive upućene svim taksi udruženjima, nijedno udruženje nije navelo da ima taksi vozilo prilagođeno za osobe sa hendikepom koji su korisnici kolica.

Tabela 1. Pregled zahteva za informacije od javnog značaja, odgovora taksi udruženja i telefonskih poziva.

Taksi udruženje	Odgovor na zahtev	Odgovor nakon žalbe	Odgovor na telefonski poziv
Udruženje gradski Pink taksi TG	/	/	Bez vozila
DDeluxe taxi	Bez vozila		Bez vozila
BeoTaksi	/	/	Bez vozila
BeoNaxis doo	/	/	Bez vozila
Beogradski poslovni taksi	/	Bez vozila	Bez vozila
Radio taksi Inbaco doo	/	Bez vozila	Bez vozila
Alfa Bell udruženje	/	/	Bez vozila
Euro Gold Star doo	/	/	Bez vozila
Žuti taksi	/	/	Bez vozila
Čukarički taksi	/	/	Bez vozila
Super taksi	/	/	Bez vozila
Siguran taksi BG doo	/	/	Bez vozila
Halo Alo taksi	/	/	Bez vozila
BG taksi 19800	/	/	Bez vozila

Euro Novobeogradski taksi	/	/	Bez vozila
Udruženje taksi vozača Gold	/	/	Bez vozila
Aurora taksi klub	/	Bez vozila	Bez vozila
Super M line doo	/	/	Bez vozila
Alfa Bell taksi doo	/	/	Bez vozila
Alo-taxi doo	/	/	Bez vozila
Taxi Bell doo	/	/	Bez vozila
City taxi	/	/	Bez vozila
Beoroyal doo	/	/	Bez vozila
Evro gold doo	/	/	Bez vozila
N.B.A.-doo	/	/	Bez vozila
OK Cammeo taxi doo	Bez vozila		Bez vozila
Cammeo	/	/	Bez vozila
Taxi partner doo	/	/	/
Strukovno udruženje SITAB	Udruženje koje zastupa interese taksista, nemaju svoja vozila.		
Taksi.rs – Gold	/	/	Bez vozila
Udruženje Novobeogradski taksi vozači	/	/	Bez vozila
Auto taksi Dragan Danilovski doo	X	X	Bez vozila
Auto taksi Mića doo	/	/	Bez vozila
Moj taksi Kole doo	/	Bez vozila	Bez vozila
Orange	/	/	Bez vozila
Fly doo	/	/	Bez vozila
Black Fly Line doo	/	/	Bez vozila
Green Fly Line doo	X	X	Bez vozila
Zen centar doo	/	/	Bez vozila

Brown Fly Line doo	/	/	Bez vozila
Mag Taxi 011 doo	/	/	Bez vozila

4. Situaciono testiranje

Cilj: Utvrditi stanje na terenu sa taksi udruženjima i taksi preduzetnicima o mogućem taksi prevozu za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica.

Instrument: Zakazivanje vožnje kod taksi udruženja ili taksi preduzetnika. U novembru 2022. godine Udruženje studenata sa hendikepom je izvršilo situaciono testiranje diskriminacije prema osobama sa hendikepom korisnicima kolica u pružanju usluga taksi prevoza.

Status: Na osnovu situacionog testiranja utvrđena je diskriminacija u svih 47 situacija i podneta pritužba Povereniku za zaštitu ravnopravnosti protiv 47 taksi udruženja iz 11 gradova širom Republike Srbije.

POLITIKA TAKSI PREVOZA U REPUBLICI SRBIJI

Glavni republički propis koji definiše taksi prevoz jeste Zakon o prevozu putnika u drumskom saobraćaju („Sl. glasnik RS“, br. 68/2015, 41/2018, 44/2018 - dr. zakon, 83/2018, 31/2019 i 9/2020, **u daljem tekstu: ZPPDS**). Zakon u članu 2. definiše osnovne pojmove u vezi sa taksi prevozom.

Taksi prevoz spada u javni prevoz kao jedan od vanlinijskih prevoza za koji se itinerer i drugi uslovi prevoza utvrđuju posebno za svaki prevoz (ZPPDS, čl. 2, tač. 6). Taksi prevoz spada u domaći javni prevoz putnika (ZPPDS, čl. 11, st. 1).

Taksi prevoz je javni prevoz koji se obavlja putničkim vozilom i za koji se naknada obračunava taksimetrom (ZPPDS, čl. 11, tač. 41).

Taksimetar je merilo koje neprekidno, za vreme vožnje ili zaustavljanja u toku vožnje, automatski izračunava i pokazuje cenu vožnje, u zavisnosti od pređenog puta i ukupnog trajanja vožnje (ZPPDS, čl. 2, tač. 40).

Taksi prevoznik je privredno društvo ili preduzetnik kome je u skladu sa odredbama zakona odobreno obavljanje taksi prevoza (ZPPDS, čl. 2, tač. 41a).

Taksi tarifa je skup jediničnih cena za start, pređeni kilometar, vreme čekanja, dolazak na adresu po pozivu i prevoz prtljaga po komadu, o čemu se putnici obaveštavaju pre ulaska u taksi vozilo, a primenjuje se u zavisnosti od doba dana ili noći, od dana u nedelji (radni dan, nedelja ili državni praznik) i područja na kome se vožnja obavlja (uža ili šira teritorija jedinice lokalne samouprave i teritorije drugih jedinica lokalne samouprave) i koja je učitana u merni instrument (ZPPDS, čl. 2, tač. 42).

Taksi stajalište je mesto na javnoj saobraćajnoj ili drugoj posebno uređenoj površini koje je određeno i uređeno za pristajanje taksi vozila, čekanje i prijem putnika i koje je obeleženo saobraćajnom signalizacijom shodno propisima kojima se uređuje bezbednost saobraćaja na javnim putevima (ZPPDS, čl. 2, tač. 43).

Taksi vozač je fizičko lice koje upravlja taksi vozilom i obavlja taksi prevoz kao preduzetnik ili kao zaposleni kod preduzetnika ili privrednog društva (ZPPDS, čl. 2, tač. 44).

Taksi dozvola za vozača je identifikaciona isprava koju taksi vozač nosi sa sobom prilikom obavljanja delatnosti i koju je dužan da pokaže na zahtev ovlašćenog lica i koja sadrži poslovno ime privrednog društva ili preduzetnika, redni broj, ime i prezime taksi vozača, status taksi vozača (preduzetnik ili zaposleni), jedinstveni matični broj građana - taksi vozača (JMBG), adresu i fotografiju (ZPPDS, čl. 2, tač. 45).

Zakon predviđa da bliže uređenje i obezbeđivanje, kao i organizaciju i način obavljanja javnog taksi prevoza vrše jedinice lokalne samouprave u Srbiji - opštine, gradovi i grad Beograd (ZPPDS, čl. 57).

Detaljnije normiranje taksi prevoza se nalazi u članovima 87 – 94, četvrtog dela zakona pod nazivom Taksi prevoz.

Član 87. zakona definiše da se taksi prevoz obavlja na osnovu rešenja o odobravanju taksi prevoza koji izdaje lokalna uprava, odnosno uprava nadležna za poslove saobraćaja u skladu sa dozvoljenim brojem taksi vozila. Odobrenje se izdaje privrednom društvu ili preduzetniku koji u registru privrednih subjekata ima registrovanu pretežnu delatnost „taksi prevoz“ i koji ispunjava uslove u pogledu sedišta, vozača, vozila i poslovnog ugleda.

Član 87a. zakona definiše pitanje sedišta i prebivališta privrednog društva i preduzetnika.

Član 87b. zakona definiše uslove koje mora da ispunjava vozač taksi prevoza.

Član 87v. zakona definiše uslove koje mora da ispunjava taksi vozilo. Za potrebe naše politike, moramo ukazati na tačke 2. i 3. ovog člana zakona. **Tačka 2. definiše da vozilo mora biti registrovano za pet mesta za sedenje, uključujući i mesto za sedenje vozača;** a tačka 3. da vozilo ima najmanje dvojna vrata sa desne strane i upravljač na levoj strani.

Član 87g. zakona definiše pitanje poslovnog ugleda privrednog društva i preduzetnika.

Član 87d. zakona definiše da lokalna uprava najmanje jednom u tri godine vrši proveru ispunjenosti uslova za obavljanje taksi prevoza.

Član 88. zakona definiše proceduru izdavanja odobrenja za obavljanje taksi prevoza i proceduru podnošenja zahteva za odobrenje. Član 88a. zakona definiše prestanak važenja odobrenja.

Članovi 89. i 89a. zakona definišu obavezu ugrađenog ispravnog taksimetra, dozvole taksi vozača i obeležavanjem taksi vozila.

Član 90. zakona definiše da je taksi vozilom zabranjeno obavljanje linijskog prevoza putnika.

Član 91. zakona definiše da taksi prevoznik može obavljati taksi prevoz samo na teritoriji jedinice lokalne samouprave koja mu je izdala odobrenje i definiše izuzetke od tog slučaja kada se vožnja započne u jednoj jedinici lokalne samouprave, a završi u drugoj.

Član 91a. zakona definiše dužnost vozača da primi u vozilo svakog putnika i definiše kada taksi vozač može odbiti zahtev za prevozom. Za nas je od posebne važnosti stav 3. i stav 4. ovog člana zakona. U stavu 3. navodi se da taksi vozač može odbiti zahtev za prevozom ako oceni da je prtljag putnika takav da može da ošteti ili uprlja prtljažni prostor, kao i u slučaju kada je prtljag kabast ili težak i ne može da stane u prtljažni prostor, odnosno može izazvati preopterećenje taksi vozila. Dalje, stav 4. pojašnjava šta se smatra prtljagov i navodi se: „Pod prtljagom smatra se kofer, putna torba, kofa, **sklopiva invalidska kolica**, sklopiva kolica za bebe, sportska oprema i druge stvari **čije su dimenzije veće od 40x20x55 cm, odnosno mase veće od 8 kg**. Ovi stavovi 3 i 4. člana 91a. zakona su posebno diskriminatorni i predstavljaju ograničenje za taksi vožnju osoba sa hendikepom koja su korisnici kolica.

Član 91b. zakona definiše korišćenje taksimetra i obračuna cena i izdavanja računa.

Član 91v. zakona definiše trasu vožnje taksi prevoznika i osvetljenje signalizacije tokom vožnje.

Član 91g. zakona definiše ograničenja za vožnju taksi vozilom.

Član 92. zakona definiše prava privrednim subjektima i predviđa šta je zabranjeno u vezi sa taksi prevozom.

Član 93. zakona definiše šta je neophodno da se nalazi u taksi vozilu.

Član 94. zakona definiše da Jedinica lokalne samouprave propisuje bliže uslove za obavljanje taksi prevoza kao i da jedinica lokalne samouprave, u skladu sa saobraćajno-tehničkim uslovima, donosi program kojim definiše organizovanje taksi prevoza u okviru kojeg se određuje i optimalan broj taksi vozila. Ovaj član zakona definiše i način određivanja maksimalnog broja vozila za obavljanje taksi prevoza u slučaju ne donošenja programa koji se utvrđuje dozvoljeni broj vozila. Takođe, Jedinica lokalne samouprave svojom odlukom bliže uređuje način obavljanja taksi prevoza. Jedinica lokalne samouprave svojom odlukom utvrđuje i usklađuje cenu u okviru taksi tarife po kojoj se taksi prevoz mora obavljati na njenoj teritoriji. Ovaj član zakona definiše i da opštinska, odnosno gradska uprava, odnosno uprava nadležna za poslove saobraćaja vodi registar taksi prevoznika, taksi vozača, taksi vozila i krovnih oznaka za svako vozilo za koje je izdata taksi dozvola.

LOKALNA TAKSI POLITIKA U GRADU BEOGRADU

Na osnovu prenosa nadležnosti sa republičkog na lokalni nivo, grad Beograd uređuje i obezbeđuje, organizuje i propisuje način obavljanja javnog taksi prevoza u gradu Beogradu. Naravno, taksi u Beogradu prethodno je definisan svim pojedinačnim članovima ZPPDS. Osim krovnog zakona, način funkcionisanja taksi prevoza u gradu Beogradu bliže uređuju sledeći propisi:

- Odluka o taksi prevozu („Službeni list grada Beograda“, br. 126/2016, 29/2021 i 71/2021) koju donosi Skupština grada Beograda.
- Rešenje o dozvoljenom broju vozila za obavljanje taksi prevoza u gradu Beogradu („Službeni list grada Beograda“, br. 109/2019 koje se primenjuje od 1.1.2020. godine) koje donosi gradonačelnik grada Beograda (poslednje rešenje doneo je zamenik gradonačelnika grada Beograda 14.11.2019. godine).
- Rešenje o ceni usluga taksi prevoza putnika („Službeni list grada Beograda“, br. 106/2022 od 13.12.2022. godine, kada je i stupilo na snagu) koje donosi gradonačelnik.

- Pravilnik o ispitivanju pogodnosti i klasifikaciji taksi vozila („Službeni list grada Beograda“, br. 86/2017 i 6/2018) koju donosi (zamenik) gradonačelnik u skladu sa zapisnikom o ispitivanju pogodnosti i klasifikacije taksi vozila izabrane komisije.
- Pravilnik o programu, načinu i troškovima polaganja ispita o poznavanju grada Beograda („Službeni list grada Beograda“, br. 31/2022 od 14.3.2022. godine, kada je i stupio na snagu) koji je doneo zamenik načelnika Gradske uprave grada Beograda i sekretar Sekretarijata za javni prevoz.
- Pravilnik o radu auto-taksi prevoznika na Aerodromu Nikola Tesla („Službeni list grada Beograda“, br. 11/2014 od 28.2.2014. godine, a stupio je na snagu 8.3.2014) koji je doneo Privremeni organ grada Beograda,
- Pravilnik o vanrednom ispitivanju pogodnosti taksi vozila („Službeni list grada Beograda“, br. 11/2014 od 28.2.2014. godine, a stupio je na snagu 8.3.2014) koji je doneo Privremeni organ grada Beograda.
- Uputstvo o izgledu i izdavanju taksi isprava, oznaka i cenovnika („Službeni list grada Beograda“, br. 86/2017, 6/2018 i 69/2019) koje donosi gradonačelnik grada Beograda.

Za potrebe naše analize i predloga inkluzivne politike, obradićemo samo one propise koji su važni za našu temu, a to su Odluka o taksi prevozu i Pravilnik o ispitivanju pogodnosti i klasifikaciji taksi vozila.

Odluka o taksi prevozu bliže uređuje način i uslove za obavljanje taksi prevoza na teritoriji grada Beograda. U članovima 1-4 odluka preuzima zakonske definicije taksi prevoznika, taksi prevoza, taksi prevoza kao javnog prevoza, odobrenje za obavljanje taksi prevoza, taksi vozača i slično. U članu 1. odluka definiše i da organizaciona jedinica Gradske uprave grada Beograda nadležna za poslove javnog prevoza posebnim aktima bliže uređuje: način rada i postupanje taksi vozača na lokacijama od posebnog interesa za grad Beograd; ispitivanje pogodnosti i utvrđivanje klasifikacije putničkog vozila za taksi prevoz; vanredno ispitivanje pogodnosti putničkog vozila za taksi prevoz; program i način polaganja ispita za obavljanje delatnosti taksi prevoza; izgled, dimenzije i postavljanje taksi isprava, oznaka, cenovnika i obaveštenja.

Član 5. odluke definiše da se u okviru petogodišnjeg planiranja potreba u javnom prevozu putnika planira optimalan broj taksi vozila i donosi program potreba za taksi prevozom u skladu sa zakonom.

Drugi deo odluke, nakon opšti odredbi bavi se uslovima za obavljanje taksi prevoza – a) Uslovima koje treba da ispuni preduzetnik; b) Uslovima koje treba da ispuni pravno lice; c) Uslovima koje treba da ispuni taksi.

U članu 8. tački 2. odluke preuzima se odredba iz ZPPDS i navodi se da putničko vozilo koje je namenjeno za obavljanje taksi prevoza mora da ispunjava uslove propisane zakonom i odlukom i to: „da je registrovano za pet mesta za sedenje, uključujući i mesto za sedenje vozača i da ima najmanje dvoja vrata sa desne strane i upravljač na levoj strani“.

Treći deo odluke se bavi postupkom izdavanja odobrenja za obavljanje taksi prevoza i to – a) Zahtev za izdavanje odobrenja za obavljanje taksi prevoza; b) Zahtev za ocenu ispunjenosti uslova za obavljanje taksi prevoza za fizičko lice zaposleno u pravnom licu; c) Ispitivanje pogodnosti i klasifikacija vozila za taksi prevoz; g) Izdavanje odobrenja za taksi prevoz, upis početka obavljanja delatnosti i registracija vozila.

Četvrti deo odluke se bavi taksi ispravama i oznakama.

Peti deo odluke definiše taksi stajališta.

Šesti deo odluke definiše način obavljanja taksi prevoza. U članu 25. odluke definisano je da je taksi vozač obavezan da primi u vozilo svakog putnika u granicama raspoloživih sedišta, kao i lični prtljag putnika, a ostali prtljag je dužan da preuzme i preveze u granicama prtljažnog prostora. Ovde vidimo da je Odluka o taksi prevozu u gradu Beogradu značajno blaže definisala mogućnosti da taksi vozač odbije vožnju u pogledu prtljaga u odnosu na ono što je definisano članom 91a. Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju.

Sedmi deo odluke se bavi cenom obavljanja taksi prevoza.

Osmi deo odluke se bavi prekidom i prestankom obavljanja taksi prevoza.

Deveti deo odluke se bavi nadzorom nad primenom odredaba odluke.

Deseti deo sadrži kaznene odredbe.

PREDLOZI IZMENA POLITIKA

Kako bi taksi politika u gradu Beogradu bila inkluzivna i kako bi taksi prevoz bio dostupan za sve, predlažemo sledeće promene javnih politika:

1. Zakon o izmenama i dopunama Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju

Predlažemo dopunu člana 87v. zakona (velikim slovima dopuna člana 87v Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju):

Član 87v

Vozilo mora da ispunjava sledeće uslove:

- 1) da je putničko vozilo u vlasništvu, odnosno lizingu privrednog društva ili preduzetnika;
- 2) da je registrovano za pet mesta za sedenje, uključujući i mesto za sedenje vozača, OSIM U SLUČAJU VOZILA SA RAMPOM ZA OSOBE SA HENDIKEPOM KOJI SU KORISNICI KOLICA ZA POTREBE TAKSI PREVOZA OSOBA SA HENDIKEPOM.

3) da ima najmanje dvoja vrata sa desne strane i upravljač na levoj strani, OSIM U SLUČAJU VOZILA SA RAMPOM ZA OSOBE SA HENDIKEPOM KOJI SU KORISNICI KOLICA ZA POTREBE TAKSI PREVOZA OSOBA SA HENDIKEPOM.

4) da ima klima uređaj;

5) da razmak osovina bude najmanje 2.550 mm ili zapremine prtljažnog prostora najmanje 350 l;

6) da ima ugrađen ispravan taksimetar koji je podešen i overen isključivo u skladu sa zakonom kojim se uređuje metrologija i odlukom iz člana 94. stav 6. ovog zakona;

7) da je registrovano prema mestu sedišta privrednog društva, odnosno preduzetnika sa registarskim tablicama čija registarska oznaka sadrži latinična slova TX na zadnje dve pozicije;

8) da ima krovnu oznaku izdatu u skladu sa članom 89a ovog zakona;

9) da ispunjava bliže i posebne uslove koje propisuje jedinica lokalne samouprave u pogledu obaveze obeležavanja vozila, izgleda i urednosti vozila, kao i ispravnosti opreme vozila.

Predlažemo izmenu i dopunu člana 91a. zakona (precrtni delovi člana koji se brišu i velikim slovima označena dopuna člana 91a Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju):

Član 91a

Taksi vozač je dužan da primi u vozilo svakog putnika u granicama raspoloživih sedišta i izvrši vožnju do zahtevanog odredišta.

Taksi vozač može odbiti zahtev za prevozom ako se odredište prevoza ne nalazi na teritoriji jedinice lokalne samouprave za koju ima odobrenje.

Taksi vozač može odbiti zahtev za prevozom ako oceni da je prtljag putnika takav da može da ošteti ili uprlja prtljažni prostor, kao i u slučaju kada je prtljag kabast ili težak i ne može da stane u prtljažni prostor, odnosno može izazvati preopterećenje taksi vozila.

Pod prtljagom smatra se kofer, putna torba, kofa, ~~sklopiva invalidska kolica, sklopiva kolica za bebe,~~ sportska oprema i druge stvari čije su dimenzije veće od 40x20x55 cm, odnosno mase veće od 8 kg OSIM SKLOPIVIH INVALIDISKIH KOLICA I SKLOPIVIH KOLICA ZA BEBE ČIJE DIMENZIJE MOGU IĆI I DO 93,5x85x30 I TEŽINE DO 18,5 KG.

Pod ručnim prtljagom smatra se ženska tašna, aktn tašna, prenosivi računar, kišobran, fotoaparatus, štap za pomoć pri kretanju, štaka i slične stvari koje putnik sam čuva, nosi sa sobom i unosi u taksi vozilo u prostor za putnike.

2. Izmene i dopune Odluke o taksi prevozu u gradu Beogradu koju donosi Skupština grada Beograda.

Predlažemo dopunu člana 5. odluke (velikim slovima označena dopuna člana 5. Odluke o taksi prevozu grada Beograda):

Član 5.

U okviru petogodišnjeg planiranja potreba u javnom prevozu putnika na teritoriji grada Beograda, planira se optimalan broj taksi vozila i donosi program potreba za taksi prevozom (u daljem tekstu: program), u skladu sa zakonom.

Program iz stava 1. ovog člana donosi se u skladu sa saobraćajno-tehničkim uslovima kojima se definiše optimalno organizovanje taksi prevoza u pogledu broja taksi vozila.

Saobraćajno-tehnički uslovi iz stava 2. ovog člana definišu se u petogodišnjem periodu, a na osnovu karakteristika prevoznih zahteva - vožnji i stanja tehničkog regulisanja saobraćaja na teritoriji grada Beograda.

(DODAJE SE NOVI STAV 4.)

MEĐU PLANIRANIM BROJEM TAKSI VOZILA PREDVIĐA SE DA SVAKO PRIVREDNO DRUŠTVO KOJE IMA ODOBRENJE O TAKSI PREVOZU MORA IMATI JEDNO VOZILO SA RAMPOM ZA OSOBE SA HENDIKEPOM KOJI SU KORISNICI KOLICA NA SVAKIH 300 VOZILA ZA KOJE IMA ODOBRENJE.

(prethodni stav 4. postaje stav 5).

Gradonačelnik grada Beograda (u daljem tekstu: gradonačelnik) donosi program iz stava 1. ovog člana, koji sadrži broj taksi vozila, čijim radom se zadovoljavaju potrebe za ovom vrstom prevoza.

(DODAJE SE NOVI STAV 6)

GRADONAČELNIK U PROGRAMU DEFINIŠE NEOPHODAN BROJ VOZILA SA RAMPOM ZA OSOBE SA HENDIKEPOM KOJI SU KORISNICI KOLICA NA OSNOVU PODATAKA O BROJU TAKVIH VOZILA TAKSI PREVOZNIKA SA ODOBRENJEM ZA TAKSI PREVOZ.

(prethodni stav 5. postaje stav 7)

Predlog programa iz stava 1. ovog člana priprema nadležna organizaciona jedinica u saradnji sa ovlašćenim predstavnicima taksi prevoznika.

(prethodni stav 6. postaje stav 8)

Ako ne donese program iz stava 1. ovog člana, gradonačelnik donosi akt kojim utvrđuje dozvoljeni broj vozila za obavljanje taksi prevoza u skladu sa zakonom.

Predlažemo dopunu člana 8. odluke (velikim slovima označena dopuna člana 8. Odluke o taksi prevozu grada Beograda):

Član 8

Putničko vozilo koje je namenjeno za obavljanje taksi prevoza mora da ispunjava uslove propisane zakonom i ovom

odlukom i to:

1. da je putničko vozilo u vlasništvu, odnosno lizingu privrednog društva ili preduzetnika;
2. da je registrovano za pet mesta za sedenje, uključujući i mesto za sedenje vozača i da ima najmanje dvojna vrata sa desne strane i upravljač na levoj strani OSIM U SLUČAJU VOZILA SA RAMPOM ZA OSOBE SA HENDIKEPOM KOJI SU KORISNICI KOLICA ZA POTREBE TAKSI PREVOZA OSOBA SA HENDIKEPOM.
3. da ima klima-uređaj;
4. da razmak osovina bude najmanje 2.550 mm, ili zapremine prtljažnog prostora najmanje 350 l;
5. da je bele boje i
6. da je bez oštećenja i čisto.

3. Izmene i dopune Pravilnika o ispitivanju pogodnosti i klasifikaciji taksi vozila koje donosi gradonačelnik grada Beograda

Predlažemo da se usvoje izmene i dopune Pravilnika o ispitivanju pogodnosti i klasifikaciji taksi vozila tako da odgovaraju novim odredbama člana 8. Odluke o taksi prevozu (da se tekst Pravilnika uskladi sa stavom

2. iz člana 2. Pravilnika - Vozilo je namenjeno i pogodno za taksi prevoz ako ispunjava uslove propisane odredbama člana 8. Odluke o taksi prevozu).

4. Donošenje novog Rešenja o dozvoljenom broju vozila za obavljanje taksi prevoza u gradu Beogradu

Odmah nakon usvajanja izmena i dopuna Odluke o taksi prevozu neophodno je doneti novo rešenje o dozvoljenom broju vozila u skladu sa članom 5. Odluke o taksi prevozu koje bi na osnovu Programa definisalo za svako privredno društvo koje ima odobrenje za taksi prevoz minimalan broj taksi vozila sa rampom za osobe sa hendikepom koji su korisnici kolica za potrebe taksi prevoza osoba sa hendikepom.

5. Usvajanje Uredbe o uslovima i načinu sprovođenja subvencionisane nabavke putničkih vozila sa rampom za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica za potrebe voznog parka taksi prevoza

Predlažemo usvajanje Uredbe o uslovima i načinu sprovođenja subvencionisane nabavke putničkih vozila sa rampom za osobe sa hendikepom koje su korisnici kolica za potrebe voznog parka taksi prevoza kao inkluzivnog javnog prevoza koju usvaja Vlada Republike Srbije, a realizuje Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture.

Da bi privredna društva koja imaju odobrenje za taksi prevoz mogla da ispune obavezu iz člana 5. stav. 4. izmena i dopuna Odluke o taksi prevozu koja definiše da među planiranim brojem taksi vozila predviđa se da svako privredno društvo koje ima odobrenje o taksi prevozu mora imati jedno vozilo sa rampom za osobe sa hendikepom koji su korisnici kolica na svakih 300 vozila za koje ima odobrenje, predlažemo da Vlada Republike Srbije donese uredbu po uzoru na Uredbu o uslovima i načinu sprovođenja subvencionisane nabavke putničkih vozila za potrebe obnove voznog parka taksi prevoza kao javnog prevoza („Službeni glasnik RS“, broj 132 od 30. decembra 2021.)

Uredba bi trebalo da definiše uslove i način sprovođenja subvencionisane nabavke vozila sa rampom. Uredba bi definisala da pravo na subvencionisanu nabavku imaju privredna društva i preduzetnici koji imaju odobrenje za obavljanje delatnosti taksi prevoza kao javnog prevoza.

Uredba ni definisala da se subvencionisana nabavka sprovodi se isplatom iznosa od 16.000,00 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan plaćanja na ime:

- učešća za namenski kredit za kupovinu novog putničkog vozila sa rampom za osobe sa hendikepom koji su korisnici kolica;
- učešća za finansijski lizing za nabavku novog putničkog vozila sa rampom za osobe sa hendikepom koji su korisnici kolica;
- plaćanja dela kupoprodajne cene novog putničkog vozila sa rampom za osobe sa hendikepom koji su korisnici kolica.

Uredba ni definisala da se subvencionisana nabavka sprovodi se isplatom iznosa od 8.000,00 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan plaćanja na ime:

- učešća za namenski kredit za kupovinu polovnog putničkog vozila sa rampom za osobe sa hendikepom koji su korisnici kolica;
- učešća za finansijski lizing za nabavku polovnog putničkog vozila sa rampom za osobe sa hendikepom koji su korisnici kolica;
- plaćanja dela kupoprodajne cene polovnog putničkog vozila sa rampom za osobe sa hendikepom koji su korisnici kolica.

Izmenama i dopunama i usvajanjem prethodno pet navedenih instrumenta javnih politika omogućila bi se dostupnost taksi prevoza svima u gradu Beogradu. Ovako kreirani novi instrumenti javnih politika, sa ciljem inkluzivnosti i ravnopravnosti svih građana unapredili bi kvalitet života određenoj društvenoj grupi i omogućilo korišćenje javnog prevoza na istim osnovama kao i drugim građanima.

BIBLIOGRAFIJA

- Cairney, Paul (2012), *Understanding Public Policy: Theories and Issues*, New York: Palgrave Macmillan.
- Goodin, Robert; Rein, Martin; Moran, Michael (2008), "The Public and its Policies", in: Goodin, Robert; Rein, Martin; Moran, Michael (eds), *The Oxford Handbook of Public Policy*, Oxford: Oxford University Press.
- Dorđević, Snežana (2009), *Analize javnih politika*, Beograd: Čigoja štampa i Fakultet političkih nauka.
- Mankju, Gregori (2007), *Principi ekonomije*, Beograd: Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta.
- Stojanović et al. (2012), *Politika taksi prevoza – grad Beograd*, Beograd: FPN.

Propisi:

- Zakon o prevozu putnika u drumskom saobraćaju („Sl. glasnik RS“, br. 68/2015, 41/2018, 44/2018 - dr. zakon, 83/2018, 31/2019 i 9/2020).
- Odluka o taksi prevozu („Službeni list grada Beograda“, br. 126/2016, 29/2021 i 71/2021).
- Rešenje o dozvoljenom broju vozila za obavljanje taksi prevoza u gradu Beogradu („Službeni list grada Beograda“, br. 109/2019 koje se primenjuje od 1.1.2020. godine).
- Rešenje o ceni usluga taksi prevoza putnika („Službeni list grada Beograda“, br. 106/2022 od 13.12.2022. godine, kada je i stupilo na snagu).
- Pravilnik o ispitivanju pogodnosti i klasifikaciji taksi vozila („Službeni list grada Beograda“, br. 86/2017 i 6/2018).
- Pravilnik o programu, načinu i troškovima polaganja ispita o poznavanju grada Beograda („Službeni list grada Beograda“, br. 31/2022 od 14.3.2022. godine, kada je i stupio na snagu).
- Pravilnik o radu auto-taksi prevoznika na Aerodromu Nikola Tesla („Službeni list grada Beograda“, br. 11/2014 od 28.2.2014. godine, a stupio je na snagu 8.3.2014).
- Pravilnik o vanrednom ispitivanju pogodnosti taksi vozila („Službeni list grada Beograda“, br. 11/2014 od 28.2.2014. godine, a stupio je na snagu 8.3.2014).

TAKSI PREVOZ ZA SVE!

Uputstvo o izgledu i izdavanju taksi isprava, oznaka i cenovnika („Službeni list grada Beograda“, br. 86/2017, 6/2018 i 69/2019).

Uredba o uslovima i načinu sprovođenja subvencionisane nabavke putničkih vozila za potrebe obnove voznog parka taksi prevoza kao javnog prevoza („Službeni glasnik RS“, broj 132 od 30. decembra 2021.)